

නව කාර්මිකරණ රටවල ආදර්ශයෙන් බැහැර වූ ශ්‍රී ලංකාවේ අනාගත ඉරණම

කේ.කේ. සමන් උදය කාන්ත සහ එස්.කේ. ඩර්වින්
ආර්ථිකවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය
මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය
රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය

සංක්ෂේපය

නව කාර්මිකරණ රටවල් ලිහිල් ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති අනුව යමින් සාර්ථකත්වයක් අත්කර ගැනීම දියුණු වෙමින් පවත්නා සෙසු රටවලට ආකෘතිමය වශයෙන් ආදර්ශයක් ගෙන දීමට සමත් විය. දකුණු ආසියාතික කලාපයේ ශ්‍රී ලංකාව ද පළමුව මේ අනුව යමින් ඇති කර ගන්නා ලද ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ 1977 අභ්‍යන්තර සිට වර්තමානය දක්වා දේශපාලන පාලන තන්ත්‍රයන් වෙනස් වීම අනුව යමින් ක්‍රියාත්මක වූ පසුබිමක කාර්මිකරණය කෙරෙහි සුවිශේෂ අවධානය යොමුවිය. විශේෂයෙන් රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් නිෂ්පාදනය ආර්ථිකයේ ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් ගොඩ නගමින් සාර්ථකත්වය අත්පත් කර ගැනීමට සමත් වූවන් කොවිඩ් 19 වසංගතයට පෙර සිටම වාගේ බාහිර අභ්‍යන්තර අභියෝගයන්ට මුහුණ පාමින් තිරසාර සංවර්ධනයේ ශක්තිමත් පදනමක් සහිත වූ කාර්මිකරණයකට දැක්වූ දායකත්වයකට ප්‍රමාණවත් නොවීය. අනාගත සාර්ථකත්වය විකල්ප කාර්මිකරණ නිෂ්පාදනයකට ඇතුළත් අපනයන විවිධාංගීකරණයක අවශ්‍යතාවය දැක්වීමට කටයුතු කිරීමේ අවධානය යොමු කිරීම ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය හා රාජ්‍ය පාලනය තුළින් පියවර ගැනීම තවදුරටත් මේ යටතේ පෙන්වා දිය හැකි වේ.

ප්‍රමුඛපද: ලිහිල්කරණ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ, කාර්මිකරණය

The future fate of Sri Lanka, which deviates from the model of Newly Industrialized Countries

Abstract

The newly industrialized countries were able to set a model example for the rest of the countries as they developed and achieved success by following liberal economic policies. In the South Asian region, Sri Lanka was also the first to focus on industrialization in a background where the policy reforms were carried out following the change of political regimes from the middle of 1977 to the present. Even though textile and garment production has achieved success by building structural changes in the economy, facing external and internal challenges almost since before the Covid-19 pandemic, it was not enough to contribute to industrialization with a strong foundation of sustainable development. It can further be pointed out under this that the focus of working to indicate the need for export diversification that includes future success in an alternative industrialized product, taking steps through policy formulation and government control.

Keywords:

Liberalization, economic policy reforms, industrialization

1. හැදින්වීම

1977දී ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති රජය වෙනස්වීම සමග රටේ ආර්ථිකය දරා සිටි බොහෝ දුෂ්කරතා (පහත් ආර්ථික වෘද්ධිය, ඉහළ සේවා වියුක්තිය, ගෙවුම් ශේෂ අසමතුලිතතා) හේතුකොට ගෙන නව රජය ඇති කරන ලද ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණය සමග ආර්ථිකය මුළුමනින්ම නව සංවර්ධන මාවතක් දෙසට, එනම් කාර්මික සංවර්ධනය, ආර්ථික සංවර්ධනය තුළ ප්‍රධාන කොට සලකා ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු කිරීම සහ අඛණ්ඩව ඉදිරියට ගෙන ඒමට කටයුතු කිරීම සුවිශේෂ ලක්ෂණයකි (Lakshman 1997).

ඇති කරනු ලැබූ නව ප්‍රතිපත්තිය යටතේ ආර්ථික ලිහිල්කරණය, රාජ්‍ය පාලන තන්ත්‍රයේ නීති-රීති රෙගුලාසි සීමා කිරීම, රාජ්‍ය ව්‍යවසාය වෙනුවට වෙළෙඳපොළ ක්‍රමය මුඛ්‍ය කරගත් ආර්ථිකයක් ඇති කිරීම, විදේශ ආයෝජකයන් දිරිමත් කරමින් දේශීය ආර්ථිකය තුළට නව ආයෝජන සඳහා ප්‍රාග්ධනය ගෙන ඒමට අදාළ කටයුතු සකස් කිරීම, රජය ප්‍රධාන කොට කටයුතු කිරීම වෙනුවට පෞද්ගලික අංශය ප්‍රධාන කාර්ය කොට සලකා කර්මාන්ත ආරක්ෂණ ඉවත් කිරීම, අපනයන වර්ධනය සඳහා දිරිගැන්වීම් වශයෙන් තවදුරටත් රුපියලේ අගය අවප්‍රමාණය කිරීම සහ එහි කටයුතු නංවාලීම සඳහා රජය ප්‍රධාන වශයෙන් සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කරමින් අයවැය හා පිස්කල් ප්‍රතිපත්ති සමග යටිතල පහසුකම් වර්ධනය කිරීම මෙන්ම රාජ්‍ය ආයෝජනය තුළ මහවැලි, නිවාස, ගම්පහ සහ ඇගළුම් කර්මාන්ත වැනි කටයුතු වැදගත් කොට සලකා කටයුතු කිරීම 1977ත් පසු ඇතිකරන ලද ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණයේ වැදගත් ලක්ෂණ ලෙස සඳහන් කළ හැක (Karunaratne, 2000, Athukorale 2017).

නව ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීමේ ප්‍රතිඵලය වූයේ මුළුමනින්ම කාර්මික අංශය කෙරේ අවධානය වැඩි වශයෙන් යොමු කිරීම විය. තවද දේශපාලන රූප රාමුව විදේශීය පෞද්ගලික ආයෝජන පෙළඹවීමට සමත් වූ තරම් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය තුළ ඒ සඳහා යොමුවීම විශේෂිත වීමට බලපෑ ප්‍රධාන සාධක කීපයක්ද සඳහන් කළ හැක.

1. ඒකක පිරිවැය අඩුකර ගැනීමට සමත් තත්ත්වයක් ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රම හමුදාව තුළින් හැකිවීම ප්‍රධාන කරුණක් ලෙස දැක්විය හැක. විශේෂයෙන් හොංකොං, තායිවානය, දකුණු කොරියාව හා සිංගප්පූරුව යන රටවල නොවැළැක්විය ලෙස ශ්‍රමයේ පිරිවැය ඉහළ නැග තිබීම මෙයට හේතු වේ. ආසියාතික කලාපය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ වැටුප පහළම මට්ටමක පැවතීම, සාමාන්‍ය ශ්‍රම පිරිවැය බොහෝ පහත්වීම, නුපුහුණු ශ්‍රමය සඳහා පමණක් නොව අර්ධ පුහුණු ශ්‍රමය සඳහාද ඉන්දියාව, මැලේසියාව, පිලිපීනය යන රටවල තත්ත්වයට

සාපේක්ෂව පහත් විය. තවද පොදුවේ අධ්‍යාපනයක් ලත් පිරිසක්ද ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම හමුදාව තුළ කරදරයකින් තොරව ලබාගැනීමට ඇති හැකියාව ද විශාල විය (Atapattu 1998).

2. මේ වන විට කාර්මික අපනයනය අතර ඇඟළුම් අපනයනය සඳහා සලාක හිමිවීම් අතින් ශ්‍රී ලංකාවට හිමි සලාකය තුළින් තම ලාභ අරමුණු මුදුන් පමුණවා ගැනීමේ ඇති හැකියාව විශාල බව අවබෝධ කොට විදේශ ආයෝජකයින් පැමිණීම (Kelegama 2006, Athukorale 2021).

ඒ හැරුණු විට ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් ඉහත සඳහන් කළ ආකාරයට ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ සමඟ විශේෂිත වූ සහන රැසක් විදේශීය ආයෝජකයින් දිරිමත් කිරීම සඳහා ලබාදීම, බදු සහන, බදු විරාම, බදු නිදහස් කිරීම ආදී ලෙස විශාල ප්‍රමාණයේ සහන රැසක් ආර්ථික ලිහිල්කරණය සමඟ සැපයීමට කටයුතු කිරීම සඳහන් කළ හැක. ප්‍රධාන වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව එම අරමුණු ඉටුකරගැනීම සඳහා අපනයන සලාක සමඟ වෙළෙඳපොළ පංගුව තුළ ලාභ උපදවන අපනයන වෙළෙඳපොළ සහ බදු දිරිගැන්වීම් සමඟ ව්‍යවසායක නිපුණතා හා අඩු පිරිවැය සහිත මානව සම්පත් සමඟ කාර්මික අපනයන වෙත ගමන් කිරීම දැක්විය හැකිය. ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික සංවර්ධන සංදර්භය තුළ කාර්මිකරණයේ කාර්යභාරය ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වෙමින් අපනයන ක්‍රියාකාරීත්වය තුළ කෘෂි අංශයට සාපේක්ෂව කාර්මික අංශය ප්‍රසාරණය විය. අපනයන ව්‍යුහය තුළ 1997දී මුළු කාර්මික අංශය 14.2 % ක සිට 2017 අවසාන වන විට 75.2% ක් දක්වා වර්ධනයක් වාර්තා කිරීමට සමත් විය. කෘෂි අංශයේ සංයුතිය ද 1977දී 79.3% ක් අගයක් වාර්තා කිරීම 2017 අවසාන වන විට 24.4% ක් දක්වා අඩු අගයක් ගනිමින් ව්‍යුහාත්මක පරිවර්තනයක් කරා ආර්ථිකය ගමන් කිරීම සැබවින්ම තිරසාර සංවර්ධනයක පෙර නිමිති පහළකිරීමක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව තහවුරු කිරීමට සමත්වීම කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයකි (Rajapakse 2017). ඒ හැර කාර්මික අංශයේ විශාලතම උපඅංශය බවට රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයනය පත්වෙමින් 1977දී වාර්තා කළ 2.2%ක අපනයනය 2017 අවසාන වන විට 44.3%ක් ලෙස විශාල වෙනස්වීමක් වාර්තා කිරීමට සමත් විය. කෙසේ නමුත් අපනයනය තුළ අනිකුත් කාර්මික අංශ මන්දගාමී ප්‍රසාරණයක් වාර්තා කරමින් 1977දී 3.0%ක අගයක සිට 7.2%ක අගයක් කරා ගමන් කිරීමට සමත් විය (Rajapakshe 2018).

සැබවින්ම 1977න් පසුව ඇති කරන ලද ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ අනුවයමින් 1983 වන තෙක් ලිහිල්කරණයේ ප්‍රතිලාභ අත්පත් ගනිමින් සැලකිය යුතු සාර්ථක ගමනක නිරත වූ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ගමන් රටාව 1983 සිට ඇතිවූ සිවිල් අරගල හා ඉන් අනතුරුව ගොඩ නැගුණු

සමාජ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් කාර්මිකරණයේ සාර්ථක ගමන් රටාව බාධා පමුණුවමින් බොහෝ සාර්ථක කාර්මිකරණයේ සෘජු ආයෝජන ශ්‍රී ලංකා ආකර්ෂණයෙන් බැහැරවයාම ශක්තිමත් අධිතලම සකස්වීම 2.7%ක සිට 2000 අවසානයට 25.8%ක් දක්වා ඉහළ වර්ධනයක් අත්පත් කර ගැනීම කෙසේ නමුත් 2010 අවසාන වන විට 12.5%ක් දක්වා අඩු අගයක් කරා ගමන් කරමින් 2020 අවසාන වන විට නැවතත් උච්චාවචනය වූ කාර්මික භාණ්ඩ අපනයනය ඒකාධිකාරී ගමන් රටාව වෙනුවට අභ්‍යන්තර හා බාහිර වශයෙන් ගොඩ නැගුණු විවිධ වෙනස්වීම් සමගාමීව ශ්‍රී ලංකාවේ කාර්මිකරණය ද විශාල වශයෙන් වෙනස් වූ රටාවක් තුළ ගමන් කරමින් සීමිත කාර්මිකරණයක් මත ඒකරාශී වෙමින් සරල කාර්මික නිමවුම් ඔස්සේ ඉදිරියට ගමන් කිරීමක් පෙන්වා දිය හැක.

2. අධ්‍යයනයේ අරමුණ

මේ ආකාරයට කාර්මිකරණය තුළ රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයන ක්‍රියාකාරීත්වය 1978-2020 කාල පරිච්ඡේදය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ අනාගත ආර්ථිකය සඳහා කුමන ආකාරයකට බලපෑමක් වන්නේද යන්න විමර්ශනය කෙරෙහි මෙම අධ්‍යයනයේ මුඛ්‍ය පරමාර්ථය වේ.

3. අධ්‍යයනයේ ගැටළුව

නව කාර්මිකරණ රටවල සිය සංවර්ධන උපාය මාර්ගය ආනයනය ආදේශන කාර්මිකරණ ආදර්ශයෙන් බැහැරව අපනයනානිමුඛ කාර්මිකරණය අනුව යමින් දශක කීපයක් තුළ සැලකිය යුතු කාර්මිකරණයේ ප්‍රගතියක් සමග සමාජ ආර්ථිකයේ ඉහළ නැමියාවක් අත්පත්කර ගැනීම ගැඹුරු විශ්ලේශණයක් තුළින් සෙසු දියුණුවෙමින් පවත්නා රටවලට ද සාර්ථක ආර්ථික ආකෘතියක් ලෙස නිර්දේශ කිරීමට ලෝක බැංකු සංවර්ධන වාර්තාව (1993) මගින් ලෝක බැංකුව කටයුතු කිරීම සුවිශේෂී කරුණකි. සැලකිය යුතු ලෙස පසු කාලීනව දියුණුවෙමින් පවත්නා බොහෝ රටවල් එලෙස සිය සංවර්ධන අභිප්‍රායන් සකස් කර ගැනීමට කටයුතු කළත් ශ්‍රී ලංකාවට අවස්ථාව මග හැරීම (Snodgrass 1998, Kelegama 2006, Athukorale 2021) සලකා බැලිය යුතු ප්‍රධාන කරුණක් වෙයි.

4. නව කාර්මිකරණ රටවල අත්දැකීම් සහ සංවර්ධන උපාය මාර්ග

1980 වන විට එතෙක් කාර්මික නිෂ්පාදනයේ පුරෝගාමී රටවල් ලෙස සිය ආධිපත්‍යය රඳවා සිටි ආර්ථික සහයෝගිතාව හා සංවර්ධනය සඳහා වූ සංවිධානයේ (Organization For Economic Cooperation And Development- OECD) රටවල් හැරුණු විට කාර්මික නිෂ්පාදනය හා ආර්ථික වෘද්ධිය තුළින් ශක්තිමත් ආර්ථික සංවර්ධනයක් ළඟාකරගත් සිංගප්පූරුව, දකුණු කොරියාව, තායිවානය, හොංකොං සමඟ කාර්මිකරණයට පිවිසීමට

සුදුසුකම් ලබමින් කටයුතු කරන වීනය, මැලේසියාව, තායිලන්තය, ඉන්දුනීසියාව, පිලිපීනය, බානායි නව කාර්මිකරණ රටවල් ගණයෙහිලා සැලකීම වැදගත්ය (World Bank 1993).

සමස්තයක් ලෙස මෙම කාර්මිකරණ රටවල ආර්ථික සහ සමාජ සංවර්ධනය දෙස බලන විට මෙය අංශ ගණනාවක වර්ධන ඉලක්ක සපුරාලීමට සමත් වී ඇත (මෙම ඉලක්ක සපුරාලීම ප්‍රායෝගිකව පසුව විමසා බලනු ඇත). සැබවින්ම මෙවැනි සංවර්ධන මාවතකට පිවිසීමට පොදුවේ මෙම රටවල් අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රියාමාර්ග විමසා බැලීමේ දී වැදගත් වනුයේ එය ආසියාතිකයේ අතිකුත් දියුණු වන රටවල සිය ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ දී ආකෘතිමය වශයෙන් වඩාත් ඉහළ අවධානමක් මේ සඳහා යොමු කිරීම වේ.

1960 දශකය අවසාන භාගය වනතෙක් බොහෝ දුරට ආනයන ආදේශන සංවර්ධන උපායමාර්ග අනුගමනය කරමින් සිය ආර්ථිකය ශක්තිමත් කර ගැනීමට ප්‍රයත්න දැරීමේදී පැහැදිලිව, කෘෂිකාර්මික කටයුතු වැදගත් තැනක් ගැනීමත්, කාර්මික නිෂ්පාදන එතරම් ඉහළ වර්ධන නැගියාවක් නොපෙන්වීමත්, ඉතිරිකිරීම්- ආයෝජන ශක්තිමත් ආර්ථික වර්ධනයක් සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවීමත්, මානව සුබසාධන දර්ශකය සාර්ථක ඉලක්ක සපුරා නොතිබීම, ඒක පුද්ගල ආදායම පහත් අනුපාතයක් ගැනීම වැනි තත්ත්වයන් පොදුවේ හිමිකරගෙන සිටීම, අපනයන සංවර්ධනය වේගවත් කිරීමේ බාධාකාරී ලෙස ක්‍රියාත්මක වූ සාධක වශයෙන් පෙන්වා දිය හැකි විය. දකුණු කොරියාව, තායිවානය යන රටවල ඒකපුද්ගල ආදායම පිළිවෙළින් 1960දී ඇ.එ.ජ ඩොලර් 153ක් විය. ඉතිරිකිරීම්- ආයෝජන සිංගප්පූරුව හා හොංකොං ඇතුළත්ව පිළිවෙළින් 13.7% - 23.2%, 18.4% - 21.4%, 14.8% - 23.4% සහ 20.6% - 28.6%ක් හිමිකර ගැනීම ඊට හොඳම උදාහරණ වේ (Athukorale, 2000).

එහෙයින් ප්‍රධාන නව කාර්මිකරණ රටවල් අපනයනාහිමුඛ සංවර්ධන මාර්ගය අනුගමනය කරමින් ශක්තිමත් ආර්ථික වෘද්ධියක් තුළ සංවර්ධන ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට කටයුතු කිරීම වැදගත්ය. මෙහිදී විදේශීය වෙළඳාම සහ පෞද්ගලික විදේශීය ආයෝජනය, දේශපාලනය, සමාජ හා ආර්ථික ස්ථායීකරණ දායකත්වය තුළින් ඉහළ ආයෝජන රැඳියාව, රැකියා උත්පාදනය, එලදායිතා වර්ධනය හා නිපුණතා සංවර්ධනය සහ තියුණු ලෙස කාර්මික නිෂ්පාදන අපනයනය සමඟ කාර්මිකරණයට පිවිසීමට කරන කටයුතු වැදගත් විය (Kelegama, 2006, Lakshman, 1997) .

අපනයනාහිමුඛ ප්‍රතිපත්තියේ ඉහත කටයුතු ප්‍රධාන වශයෙන් පෞද්ගලික විදේශ ආයෝජන හා බැඳී පැවැත්ම ඉතා වැදගත්ම කරුණ විය. ආර්ථික සංවර්ධනයේ වැදගත් කාර්යභාරයක් මෙම ආයෝජන වෙතින් ඉටුකරවා ගැනීමට මෙම රටවල් අනුගමනය කළ ප්‍රතිපත්ති

ප්‍රතිසංස්කරණ සැබැවින්ම සතුටුදායක තත්ත්වයක් ගැනීම තහවුරු කරනුයේ 1990 මැද භාගයේ පටන් මෙම නව කාර්මිකරණ රටවල් ආසියානු කලාපයේ දියුණු වන රටවල් තුළ සිය ආයෝජන ඉතුරුම් ඉහළ මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට සමත් වීම ය.

මෙම රටවල් අනුගමනය කළ සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ විමසා බැලීම අනිකුත් සංවර්ධනය වන රටවලට ද වැදගත් වනු ඇත. බාහිරාභිමුඛ ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රධානතම ලක්ෂණය වූයේ නිදහස් ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීම වේ. මේ සඳහා රජය මැදිහත් ව කරන ලද කටයුතු අනුව සාර්ථක සාර්ව ආර්ථික පරිසරයක් සකසා ගැනීමට පොදුවේ සෑම රටකටම හැකි විය. මෙම රටවල පොදුවේ ආර්ථික සංවර්ධනයේ පදනම වූ පෞද්ගලික විදේශ ආයෝජන ආකර්ෂණීය ආකාරයට ඇද ගැනීමට සමත් පරිසරයක් දේශපාලන, ආර්ථික හා සමාජීය වශයෙන් සකස් කිරීමේ දී රජය මැදිහත් වීම (රාජ්‍ය ව්‍යවසාය ප්‍රමුඛත්වය ගැනීම අදහස් කරනු ඇත.) ක්‍රමවත් හා විවිධ උපාය මාර්ග ඔස්සේ සංවර්ධනයට අදාළව ක්‍රියාත්මක වීම, විශේෂයෙන් කර්මාන්ත සංවර්ධනය සඳහා ගතයුතු වැදගත් ක්‍රියාදාමයන් අනුගමනය කිරීමක් ලෙස දැක්විය හැක (Kelegama, 2006).

දේශීය ආර්ථිකයේ පැවැත්ම තහවුරු කිරීමට අදාළ විදේශ ආයෝජන වර්ධනය රඳා පවතින ප්‍රධාන සාධක රැසක් වේ. විශේෂයෙන් දේශීය ජනතාවගේ ඉතිරිකිරීම් නංවාලීම (හේතුව ඇතැම් විටෙක චීනය වැනි රටවල බොහෝ ව්‍යාපාර ඵලවේ රජය හෝ ප්‍රාදේශීය හෝ දේශීය ව්‍යාපාර හා සහයෝගීතාවය මත කටයුතු කළ යුතු ව්‍යාපාර වේ. එවැනි අවස්ථාවල දේශීය ඉතිරිකිරීම් වර්ධනය සංවර්ධන දර්ශකයේ වැදගත් මූලාශ්‍රයකි.) සාර්ථක මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ අවශ්‍යතාව ආනයන ආදේශනයෙන් බැහැරවීම සහ අන් රටවල් හා බැඳීම ඉහළ ආකාරයක් ගැනීම විශේෂිත වේ. විදේශීය ආයෝජන අවශ්‍යතා සඳහා විශේෂයෙන් මූල්‍යමය අවශ්‍යතා සපුරාලීමට සමත්, එමෙන් ම මූල්‍ය කටයුතු සඳහා ප්‍රථමයෙන් රාජ්‍ය අනුග්‍රහය යටතේ මූල්‍යායතන බිහි කිරීම, තවදුරටත් විදේශීය ආයෝජනයන්ගේ කාර්යක්ෂම වර්ධනය සඳහා 1980 සිට පෞද්ගලික අංශය වෙත සංවර්ධන මූල්‍යමය අවශ්‍යතා සපුරාලීමට සමත් වන ආකාරයට වාණිජ බැංකු කටයුතු පවරාදීම, එමෙන් ම පහත් මට්ටමක සිය තැන්පතු අනුපාතික පවත්වා ගැනීම වැනි දේ පෙන්වා දෙන්නේ ද රජය සිය විශේෂ අවධානය ස්ථායීකරණ අරමුණු සඳහා යොමු කරලීමට ය. තවදුරටත් රජය කාර්යක්ෂම ලෙස ජනගහන පාලනය සඳහා මැදිහත්වීම, නිවාස, අධ්‍යාපනය, වෛද්‍ය, සෞඛ්‍ය සේවාවන් වැනි කටයුතු සිදුකරමින් සමස්ත ප්‍රතිපත්තිය නිදහස් වාතාවරණයක් තුළ සිදුවීමට ඉඩ අවස්ථාව උදාකරදීම ද සාර්ථක ක්‍රියාදාමයන් විය.

5. සාර්ථක කාර්මිකරණයක් උදෙසා සලසා ගත යුතු සහනදායී පිළිවෙත්

අපනයනානිමුඛ ප්‍රතිපත්තිය තුළ විදේශ ආයෝජන සිය ආර්ථික වෙත සෘජුව යොමු කරවා ගැනීමේ දී විශිෂ්ට මානව සහ භෞතික යටිතල පහසුකම් සහිත පසුබිමක් සකසා ගැනීම වැදගත්ය. මානව සංවර්ධනයේ දී ඊට අදාළ ඉහළ තාක්ෂණික නිපුණතා වර්ධනය කර ගැනීමට කටයුතු කිරීම මෙන් ම නිෂ්පාදන සාධක හා නිමි ද්‍රව්‍ය පහසුවෙන් ප්‍රවාහනය කිරීමට හැකිවන ආකාරයේ විධිමත් ප්‍රවාහන පද්ධතියක්, පණිවුඩ හුවමාරුව ජල විදුලිය ඇතුළු අනිකුත් කාර්මිකරණය සඳහා අදාළ ප්‍රධාන පහසුකම් සපයාදීම වැදගත්වේ (Kelegama 2006, Lakshman 1997, Athukorale 2021).

විශේෂයෙන් මෙම රටවල් 1960 දශකයේ ශ්‍රම සුක්ෂ්ම නිෂ්පාදනයේ සිට ඉහළ තාක්ෂණික ශිල්පීය ක්‍රම තුළ කාර්මික නිෂ්පාදනයේ තෘතීය අවධියට පත්වීමට අනුව කාර්මිකරණයේ නිසි ඵල නෙළා ගැනීමට ක්‍රමික සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයකට අදාළව සිය මානව හා භෞතික සාධක භාජනය කරවීම සැලැවිණිම ඉතා වැදගත්ය. මුල් අවධිය තුළ සරල කාර්මික නිෂ්පාදනයන් සිදු කළ ද 1980 දශකය අවසාන වන විට වාහන නිෂ්පාදනය, නැව් කර්මාන්තය, යකඩ හා කර්මාන්තය සීඝ්‍ර සංකීර්ණ සංවර්ධනයකට පිවිස ඇත.

පොදුවේ මෙම තත්ත්වය සියලු කාර්මික රටවල දැකිය හැක. ශ්‍රම සුක්ෂ්ම නිෂ්පාදනයේ සිට ඉහළ තාක්ෂණික - ප්‍රාග්ධන සුක්ෂ්ම නිෂ්පාදනය කරා සිය කාර්මික නිෂ්පාදන ගෙන යාමට සමත් ව ඇත. විශේෂයෙන් රජය පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු තුළ සිය අවධානය යොමු කළ යුතු ප්‍රධාන අංශ කෙරේ විධිමත් පියවර අනුගමනය කිරීම, විශේෂයෙන් රජය තම කටයුතු මගින් මේ අනුව නිෂ්පාදනයේ ප්‍රාග්ධන සුක්ෂ්මතාවයේ සිට තාක්ෂණ සුක්ෂ්ම නිෂ්පාදන වෙත සිය කාර්මික සංවර්ධන කටයුතු මෙහෙය වීම ඇත්ත වශයෙන්ම මෙම කාර්මිකරණ රටවල් දෙස බලන විට පොදුවේ ලිහිල්කරණය කළ බාහිරානිමුඛ ප්‍රතිපත්තිය අනුගමනය කළ රටවල් අතර පෞද්ගලික අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය සැලැවිණිම සියලු කටයුතුවලින් නිදහස් කොට ඇත. සරල බදු ක්‍රම, පහත් ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ මිල ආනයන හා අපනයන, මිල පාලනය, දේශීය ව්‍යාපාර මෙන්ම විදේශීය ව්‍යාපාර සලකා කටයුතු කිරීම, සහනදායී පොළී අනුපාත, විදේශ විනිමය පාලන හා ඊට අදාළ නීති - රෙගුලාසි යනාදිය සඳහා ලිහිල්කරණයේ උපරිම සහන, විදේශීය ආයෝජන සඳහා ලබා දී ඇත. එලෙස ම දේශීය ආයෝජනය තුළින් විදේශීය ආයෝජනයන් වෙනස්වීමට බලපාන ප්‍රතිපත්තියක් ද නොමැත. මේ ආකාරයට නිදහස් ආර්ථිකය සමග රජය අවම වශයෙන් සහභාගි වීම පමණක් සිදුවිය.

හොංකොං රජය සලකා බලන ලද්දේ කාර්යක්ෂම පරිපාලනය, ප්‍රමාණවත් යටිතල පහසුකම් හා පැහැදිලි සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති මගින් ප්‍රමාණවත් දිරිගැන්වීම් තුළින් විදේශීය ආයෝජකයන් ඇද ගැනීම ය. නමුත් චීනය හා සිංගප්පූරුව වැනි රටවල් ලිහිල්කරණය සිදු කළ ද ඇතැම් දේශීය කාර්මික ආයෝජන සඳහා විදේශීය ආයෝජකයන්ට සීමා පැනවීම සිදු කොට ඇත. මෙහි දී රජය මැදිහත් වී කාර්මික අවශ්‍යතා ඉටු කිරීම, නීති පැනවීම තුළින් විදේශීය ආයෝජන සඳහා ඉතා දැඩි ආකාරයකට සීමා පනවා ඇත. එසේ වුවත් චීනය 1978න් පසු යම් යම් අවස්ථාවල ලිහිල්කරණ ප්‍රතිපත්තිය තුළ සිය ආර්ථිකයේ කටයුතු ගණනාවක් විශාල වශයෙන් අපනයනානිමුඛ ප්‍රතිපත්තියට අනුව ක්‍රියාත්මක කිරීම, එහිදී මිළ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ, පෞද්ගලීකරණය, නිදහස් වෙළෙඳ ප්‍රතිපත්තිය තුළ විශේෂිත ආර්ථික කලාප සඳහා වෙරළබඩ නගර ආර්ථික සංවර්ධන කලාප ලෙස විදේශීය ආයෝජකයන්ට කටයුතු කිරීමට ඉඩ අවස්ථා සලසාදීම, එහි දී ප්‍රතිලාභ සඳහා බදු අඩු කිරීම, විදේශ විනිමය පාලනයේ සීමා අඩු කිරීම, ආනයන අපනයන සම්බන්ධයෙන් බදු සහන සමග කාර්මික යටිතල පහසුකම් සහිත පරිසරයක් ගොඩ නංවීම ඉතා වැදගත්ය.

සිංගප්පූරුව සහ චීනය ද ලිහිල්කරණය තුළ විදේශීය ආයෝජන ඇතැම් අංශ සඳහා සීමාකරණයට ලක් කිරීම, තවදුරටත් විමසා බැලීමේ දී දකුණු කොරියාව තුළ ඒ ආකාරයට දුම්කොළ, ප්‍රකාශන මුද්‍රණ, විශේෂ අනුමත ජීව විද්‍යාත්මක නිෂ්පාදන, ඖෂධ හා පුපුරණ ද්‍රව්‍ය සඳහා සීමා කිරීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම දැකිය හැකි ලක්ෂණ වේ.

තවදුරටත් රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී තෝරා ගත් අංශ වෙත මැදිහත්වීම් සමග ඒවා සඳහා උපදේශාත්මක සේවාවන් සැපයීමට කටයුතු කිරීම දැක්විය හැකිය. දකුණු කොරියාව හා මැලේසියාව විසින් විශාල රසායනික කර්මාන්ත සම්බන්ධයෙන් පැවති සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීකරණය පිස්කල් ක්‍රියාවලිය තුළින් සහනාධාර සැපයීම් කටයුතු මෙහෙය වීම සිදුවීම ද වැදගත් ය. මින් පැහැදිලි වන්නේ මානව හා භෞතික ප්‍රාග්ධන සම්ප්‍රවේණියට හා සම්පත් බෙදාහැරීමට උදව් කිරීම මගින් ආයෝජනයේ ඉහළ ඵලදා නෙලා ගැනීමට මෙම රටවල් අඛණ්ඩව කටයුතු අනුගමනය කිරීම සාර්ථකත්වයට පසුබිම ඇති කළේය.

සැබවින් ම දියුණුවන රටවල් සහ ආර්ථිකයන් කාර්මික ප්‍රතිපත්ති සඳහා විවෘත කරනු ලැබුවේ ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ හා විදේශ විනිමය සඳහා ම පමණක් නොවූ අතර තවදුරටත් ඉතා වැදගත් කඩිනම් හා කාර්යක්ෂම ප්‍රවාහයක් ලෙස කාර්මික සංවර්ධනයට අදාළ තාක්ෂණය, කළමනාකරණ නිපුණතා, අලෙවිකරණ උපක්‍රම යනාදි සම්ප්‍රදාය සිය ආර්ථික වෘද්ධිය, සේවා නියුක්තිය, පලදායීතාව හා අපනයන ක්‍රියාකාරකම් යනාදිය වර්ධනය කර ගැනීමේ අරමුණ ද ඇතිව ප්‍රවර්ධනයට පියවර ගැනීම සුවිශේෂී සංසිද්ධියක් විය

ආයෝජකයන්ගේ මූලික අරමුණ අවම අවදානමක් තුළ සිය ප්‍රතිලාභ ඉහළ නංවා ගැනීම වේ. අවදානම අවම කර ගැනීම රඳා පවතින්නේ දේශපාලන හා සමාජ ස්ථායීකරණ හා සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති මත වේ. ව්‍යාපාරික ලාභ දායකත්වය රඳා පවත්නේ වෙළෙඳපොළ අවස්ථා, සාධක පිළිබඳ තහවුරු කිරීම, ආයතනික කාර්යක්ෂමතාව, මානව හා භෞතික යටිතල පහසුකම් මත ය. ඒ අනුව විදේශීය ආයෝජන ප්‍රතිපත්තිය මගින් ආයෝජන පරිසරයක් ගොඩනංවා ගැනීමට හැකියාව ඇති වනු ඇත. ලොව තුළ මෙම රටවල් දේශපාලන වශයෙන් බොහෝ දුරට සාර්ථක වාතාවරණයක් හිමිකර ගැනීම අනිකුත් රටවල දේශපාලන හා සමාජ ස්ථායීකරණය පොදු හා පෞද්ගලික අංශ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ දී ශක්තිමත් දායකත්වයක් සපයා දීමට සමත් වනු ඇත.

ප්‍රධාන කාර්මිකරණ රටවල් හැරුණු විට සඳහන් කළ අනෙක් රටවල (සිංගප්පූරුව හැර) දියුණු ස්වභාවික සම්පත් පිහිටා තිබීම, තෙල් හා ගැස් සම්පත් වැනි දේ විදේශීය ආයෝජන අවශ්‍යතා සඳහා වැදගත් මූලයන් බවට පත්විය. එමෙන් ම පොදුවේ විශිෂ්ඨ මානව හා ආයතනික පහසුකම්, වඩාත් දියුණු ස්වභාවයක් ගැනීම, විදේශ ආයෝජන ඇද ගැනීමේ හැකියාව වර්ධනය කිරීමට සමත් ලක්ෂණ වේ. එලෙසම බදු විරාම, ක්ෂය දීමනා වර්ධනය, අපනයන දිරිගැන්වීම, ආනයන බදු නිදහස් කිරීම හා සහනාධාර (අවම පිරිවැය ණය පහසුකම් කාර්මික සංවර්ධනයට අදාළව සපයාදීම, පොදුවේ මෙම රටවල් ආයෝජන මණ්ඩල පිහිටුවා ගැනීම (නිදහස් වෙළෙඳ කලාප ආශ්‍රිත) කලින් කර්මාන්ත කටයුතු නංවාලීම, සම්බන්ධීකරණය හා උපදේශක සේවා සැපයීම, පිස්කල් පහසුකම් යනාදිය අනිකුත් වරප්‍රසාද ලෙස හිමිකර දීම ද ඒ අතර මූලික වේ.

හඳුන්වා දුන් මෙම සාර්ව ආර්ථික කළමනාකාරිත්වයේ සාර්ථකත්වය ගෙන බලන විට පෞද්ගලික විදේශීය ආයෝජන බාහිර ප්‍රාග්ධනයේ ප්‍රධාන මූලය බවට පත් වී ඇත. මේ අනුව 1980-85 සිට 1986-90 වන විට ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහයන් 30-75%ක් දක්වා වර්ධනය විය. 1990 ඇ.එ.ජ. ඩොලර් දස කෝටි 195 (61%)ක් විය. ලෝක විදේශීය ආයෝජනයෙන් 10% කි. 1970-79 දශක තුළ ඉහළ පෞද්ගලික විදේශීය ආයෝජන ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 0.3ක් විය. 1980- 90 වන විට මෙම තත්ත්වය වෙනස් වේ. සිංගප්පූරුව ප්‍රධාන විදේශීය ආයෝජනලාභියා බවට පත් විය (ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2.3). මේ අනුව 1990 අවසානයට විදේශීය ආයෝජන හොංකොං, චීනය, මැලේසියාව, සිංගප්පූරුව, තායිවානය, සහ තායිලන්තය, ඇ.එ.ජ. ඩොලර් දස කෝටි 7.4ක් හිමිකර ගන්නා ලදී (UNCTAD Data 2020).

සමස්තයක් ලෙස මෙම රටවල් තවදුරටත් 2019 අවසානයට අඛණ්ඩව සෘජු විදේශීය ආයෝජන ආකාර්ශනය කර ගැනීමට සමත් විය. දියුණු රටවලින් මෙලෙස ආර්ථික පරිහානිය

තුළ සෘජු විදේශ ආයෝජන ක්‍රමයෙන් අඩුවීමත් එම කාල සීමාව තුළම ආසියාව වේගයෙන් වර්ධනය වීමට පටන් ගැනීම පෙර කවර දාවත් නොවූ තත්ත්වයක් ලෙස පෙන්වා දිය හැක. විශේෂයෙන් ලෝක ආර්ථික අර්බුදය, කෝවිඩ් 19 වසංගතය සමඟ වර්ධනය වීම. එම අර්බුදකාරී තත්ත්වය තුළ කෙසේ නමුත් ආසියාවද වර්ධන ඉලක්ක සපුරා ලීම අතිශයින්ම වැදගත් වේ. සිංගප්පූරුව අඛණ්ඩව සෘජු විදේශ ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමට සමත් විය. 2019 අවසාන වන විට සිංගප්පූරුව පමණක් විශාලතම කොටස එනම් ඇ.එ.ජ. බිලියන 92ක් ආකාර්ශනය කර ගැනීම. නමුත් 2020 අවසානයට මෙය ඇ.එ.ජ. බිලියන 50ක් දක්වා පිරිහීම. (37% පිරිහීමක් වාර්තා කිරීම). (UNCTAD Data 2020).

කෙසේ නමුත් සමස්තයක් ලෙස 1980 – 2020 කාලය පිළිබඳ සැලකිලිමත් වීමේ දී පැහැදිලි වන්නේ මෙම රටවල කැපී පෙනෙන ආකාරයට විදේශීය සෘජු ආයෝජන ආකර්ශනය කර ගැනීමට සමත් වී ඇත.

සංඛ්‍යා සටහන - 01

සෘජු විදේශ ආයෝජන තොග
1980 – 2020 (ඇ.එ.ජ. බිලියන)

හොං කොං	1885
සිංගප්පූරුව	1855
දකුණු කොරියාව	265
තායිලන්තය	272
චීනය	1979
කාම්බෝජය	37
මැලේසියාව	174
වියට්නාමය	177
ශ්‍රී ලංකාව	13

මූලය: UNCTAD data 2020

එම රටවල සාර්ව ආර්ථික කළමනාකාරිත්වයේ සාර්ථකත්වයේ සැබෑ තත්ත්වය ව්‍යුහාත්මකව ආර්ථිකය තුළින් ද දැක ගත හැක. එය ආසියාතික අනිකුත් රටවලට ආදර්ශයක් වනුයේ 1990 වන විට විශේෂයෙන් ඉන්දියාව පාකිස්ථානය සහ ශ්‍රී ලංකාව, කාම්බෝජය, මැලේසියාව, සහ වියට්නාමය වැනි රටවලට ද වේගවත් ප්‍රතිසංස්කරණ අනුව සාර්ථකත්වය අත්පත් කර ගැනීමට සමත් වූවත් ශ්‍රී ලංකාව එම තත්ත්වයට අඛණ්ඩව සතුටුදායක මට්ටමකින් තබා ගැනීමට අපොහොසත් වීම වගුව දෙක දක්වා ඇත.

මෙලෙස ඉහළ සෘජු ආයෝජන ආකර්ශනය වේගවත් වීමත් සමඟ සිය ආර්ථික වෘද්ධි වේගයන්ද වර්ධනය කරා ගෙන යාමට දකුණු සහ නැගෙනහිර ආසියාව සමත් වීම දෙවන වගුවෙන් පැහැදිලි වේ.

සංඛ්‍යා සටහන - 02

මූර්ථ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වෘද්ධි අනුපාතිකය (%)			
වර්ෂය	ශ්‍රී ලංකාව	දකුණු ආසියාව (සාමාන්‍ය)	නැගෙනහිර ආසියාව (සාමාන්‍ය)
2009	3.5	7.1	7.7
2010	8.0	7.7	9.8
2011	8.4	5.1	8.5
2012	9.1	5.5	7.5
2013	3.4	6.1	7.2
2014	5.0	7.0	6.8
2015	5.0	7.5	6.5
2016	4.5	7.7	6.4
2017	3.4	6.9	6.5
2018	3.2	6.8	6.3
මූලය - UNCTAD data 2020			

6. අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වන්නේ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ අනාගතය කාර්මීකරණ ක්‍රියාවලිය යටතේ විශේෂයෙන් රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයන ඔස්සේ සාර්ථකත්වය කරා ගෙන යන්නේ කෙසේදැයි විග්‍රහ කිරීම වේ. මේ සඳහා විස්තරාත්මක ආකෘතිය යොදා ගැනේ. මෙම පර්යේෂණ පත්‍රිකාව ද්විතීයික දත්ත මත පදනම් වන අතර එය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තා, ලෝක ආයෝජන හා සංවර්ධන වාර්තා දත්ත සහ වෙළෙඳ සහ සංවර්ධන කටයුතු පිළිබඳ සමුළු දත්ත ඔස්සේ 1978 – 2020 කාලය ආවරණය කරමින් අධ්‍යයනය සිදු කිරීම විශේෂත්වයකි.

7. ශ්‍රී ලංකාවේ කාර්මීක සංවර්ධනයේ සමස්ත ප්‍රවණතාව:-

ශ්‍රී ලංකාව ලිහිල්කරණ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ පෙරටු කොට අඛණ්ඩව රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයනයේ ප්‍රමුඛතාවය හිමිකර දීමට කටයුතු කිරීම. මහ කොළඹ ආර්ථික කොමිසමේ ආයෝජන ප්‍රවර්ධන කලාපය, (ආ.ප්‍ර.ක) දේශීය ආයෝජන උපදේශන කමිටුව ප්‍රධාන කොට කටුනායක, බියගම, කොග්ගල සහ දිවයිනේ සෙසු ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව

රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයන ව්‍යාපෘති අඛණ්ඩව ප්‍රසාරණය කිරීමට පියවර ගැනීම ප්‍රගතිය වාර්තා කිරීමක් බවට පත්විය.

ආර්ථිකයේ සම්පත් බෙදාහැරී ඇති ආකාරය දෙස බලන විට සැබවින්ම 1978 පමණ වන තෙක් කෘෂිකාර්මික අපනයන බෝග (තේ, රබර්, පොල් සහ අනිකුත්) අපනයන ව්‍යුහය තුළ වැදගත් තැනක් හිමිකර ගැනීමට සමත්වුවත් පසුව එම තත්ත්වය ක්‍රමයෙන් වෙනස් වීමට භාජනය විය. 1978 මුළු අපනයනය ඉපයීම තුළ කෘෂි අපනයන ඉපයීම් 75.1%ක් හෙවත් 3/4ක් හිමිකර ගැනීමටත් 1990 සහ 1992 පිළිවෙළින් 32%ක් සහ 24%කට ආසන්න අගයක් ගැනීම තවදුරටත් අඩුවෙමින් සම්ප්‍රදායික නොවන අපනයන ඉහළ අතට නැඹුරු වීම තුළින් පැහැදිලි කරනුයේ අපනයන හෝග වශයෙන් තේ, රබර් පොල් හි වැදගත් කම 73% - 8%ක් දක්වා විශාල වශයෙන් අඩුවීම සහ කාර්මික අපනයන 14% - 61%ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ මට්ටමකට නැඟීමයි (වාර්ෂික වාර්තා, ශ්‍රී ලංකා මහා බැංකුව 2021). කාර්මික භාණ්ඩ අපනයන වර්ධනය වාර්ෂිකව 1978 - 2020 කාලයේ දී 30%ක් ඉක්මවූ අනුපාතයකින් වර්ධනය වීම සහ මුළු වෙළෙඳපොළ අපනයනයද 70%ට අධික වීමක් වාර්තා කරන ලදී. කෙසේ නමුත් එතැන් පටන් කාර්මික භාණ්ඩ අපනයනය ප්‍රසාරණය ප්‍රථමික භාණ්ඩ අපනයනය පසු පසට තල්ලු වෙමින් කාර්මික භාණ්ඩ මුළු අපනයනය තුළ 70% සිට 68%ක පරාසයක් දක්වා පංගුව ඉහළ අගයක උච්ඡාවචනය වීම දැක්විය හැක.

1979 වර්ෂයේ මුළු අපනයන වටිනාකම රුපියල් දසලක්ෂ 15,275ක්ව පැවතීමට සාපේක්ෂව කාර්මික අපනයන ඉපයීම් (වටිනාකම) රුපියල් දසලක්ෂ 3,737ක් හෙවත් මුළු අපනයන ඉපයීම් තුළින් 23.6%ක් වැනි අගයක් ගැනීම සහ එම වර්ෂය තුළ කෘෂි අංශය සිය කාර්යභාරය ආර්ථිකය වෙනුවෙන් ඉටුකළ ද පසුකාලය වන විට ඇති කරනු ලැබූ විවිධ වෙනස්කම්, විශේෂ අවධානය යොමුකිරීම සහ ලෝක වෙළෙඳපොළ බලපෑම අනුව දායකත්වය ආර්ථිකයට සැපයීම අඩුවීම දැකිය හැකි ලක්ෂණයකි. මේ අනුව කාර්මික අපනයන ඉපයීම් මුළු අපනයන ඉපයීම් තුළ 68.9%ක් හෙවත් 3/4කට දායකත්වය සැපයීම සිදුවිය. මෙලෙස ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ කාර්මික අපනයන කේන්ද්‍රීය අපනයනාභිමුඛ ප්‍රතිපත්තියේ කේන්ද්‍රගත වීම සියලු ක්‍රියාමාර්ගයන්ගේ විශාල වර්ධනයක් විය. ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් අඛණ්ඩව විදේශ ආයෝජන සඳහා වෙනත් කිසිම රටක ලබා නුදුන් ආකාරයේ වරප්‍රසාද ගණනාවක් අයෝජකයන් වෙත ලබාදීම තව දුරටත් තහවුරු කරනුයේ අවම පිරිවැය යටතේ විශාල ලාභ ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව ආර්ථිකය තුළ පැවතීමයි. මේ අනුව රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයනය සිසු ලෙස ප්‍රසාරණය

සහ වර්ධනය වීම 1979දී රුපියල් දස ලක්ෂ 1,103 ක වටිනාකම සහ අපනයනය කළ ප්‍රමාණය (කැලි) දස ලක්ෂ 33.96 ක්ව පැවති අතර වටිනාකම 1976 සහ 1979 පිළිවෙළින් රුපියල් දස ලක්ෂ 68.9ක් සහ 1,103.4ක් විය. මෙය 1992 අවසාන වන විට වටිනාකමින් රුපියල් දස ලක්ෂ 52,587ක් දක්වා 29.7%ක වර්ධනයක් පෙන්වමින් වටිනාකමින් 26.8%ක වර්ධන වේගයක් පෙන්වූ අතර අපනයනය කළ ඇඳුම් සහ රෙදිපිළි ප්‍රමාණය (කැලි) දස ලක්ෂ 304ක් විය. එලෙසම මුළු අපනයන ඉපයීම් තුළ රෙදිපිළි ඇගළුම් ඉපයීම් 7.2%ක සිට 47.8%ක් දක්වා හත් ගුණයකින් පමණ වර්ධනය විය. සැලකිය යුතු ක්‍රියාකාරීත්වයන් වූ ලංකාවේ රෙදිපිළි හා ඇගළුම් අපනයනය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රශංසනීය ප්‍රගතියක් ලබාදෙන ලදී. 2000 – 2004 කාලයේ දී ඉපයූ ආදායම ඇ.එ.ජ බිලියන 2.8ක් වාර්තා කිරීමට සමත් විය. 2005 – 2019 කාල පරිච්ඡේදය සාමාන්‍ය වාර්ෂික රෙදිපිළි හා ඇගළුම් අපනයනය ඇ.එ.ජ බිලියන 5.7ක් වාර්තා කිරීම ද සැලකිය යුතු සතුටුදායක මට්ටමක් ගන්නා ලදී (වාර්ෂික වාර්තා මහ බැංකුව 2020).

ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු රෙදිපිළි සහ ඇගළුම් ලෙස අපනයනය දියුණු වෙමින් පවතින රටවල සිදුවන ප්‍රමාණයක් ලෙස 2000 – 2004 කාල පරිච්ඡේදයේ වූ 1.1%ක අගය 2018-2019 කාල පරිච්ඡේදය තුළ දී 1.8%ක් දක්වා වර්ධනය විය. බහු කෙදි ගිවිසුම (Multy-fibre Agreement) නියත වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ රෙදිපිළි අපනයනය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට හේතු සාධක විය. මෙම පංගුව ක්‍රමයෙන් පසු වසර වලදී පිරිහෙමින් අපනයනකරණය සෙසු කර්මාන්ත දෙසට එබදු දේ වශයෙන් රබර් නිෂ්පාදනය, පිගන් භාණ්ඩ සහ සංචාරක භාණ්ඩ නිෂ්පාදන දෙසට විතැන් වීම ද අවධානය යොමු කළ යුතු කරුණක් වෙයි (වගුව 03 බලන්න).

එසේම මුළු සේවා නියුක්තිය ආයෝජන මණ්ඩල අනුමත ව්‍යවසායක ආයතන කරා ගමන් කරන ලදී. උදාහරණ වශයෙන් 1980දී තිබූ ගණන 1,10,000 වූ අතර එය 500,000ක් දක්වා 2015 වන විට වර්ධනය විය. මෙසේ අපනයනානිමුඛ ශ්‍රම සුක්ෂම කාර්මිකරණය තුළ නුපුහුණු සහ අර්ධ පුහුණු ශ්‍රමිකයන් ලෙස කටයුතු කිරීම කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයකි. කෙසේ නමුත් 2020 අවසානය වන විටද සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් ශ්‍රම සුක්ෂම කාර්මිකරණය පමණක් ව්‍යාප්ත වීම ද වැදගත් සංසිද්ධියකි.

අනුගමනය කළ ප්‍රතිපත්ති අනුව රජය විසින් අඛණ්ඩ පෞද්ගලික ව්‍යවසාය වෙත ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා මැදිහත්වීමට අවකාශ සලසාදීම සහ පෞද්ගලිකරණය ක්‍රියාදාමයට අනුව 1989න් පසුව වේගවත් කිරීමට සමගාමීව රාජ්‍ය අංශයේ කර්මාන්ත

කටයුතු අඛණ්ඩව පිරිහීමට භාජනය වීම, රාජ්‍ය අංශයේ කාර්මාන්ත පවා ලෝක බැංකු උපදෙස් මත කළමනාකාරිත්වය පමණක් නොව සියළුම කොටස් පෞද්ගලික අංශයට පැවරීම හේතු කොට රාජ්‍ය අංශයේ කාර්මාන්ත කටයුතු සිසුයෙන් පහළ අගයක් කරා ගමන් කිරීම ද විශේෂ ලක්ෂණයකි.

තවදුරටත්, රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අංශය තුළ සේවා නියුක්තිය ප්‍රධාන වශයෙන් ප්‍රසාරණය වූයේ අපනයනානිමුඛ ඇතුළු කාර්මාන්ත අනුමැතිය ලත් මහ කොළඹ ආර්ථික කොමිසම සහ ආයෝජන ප්‍රවර්ධන කලාපයට, (ආ.ප්‍ර.ක) අදාල ප්‍රදේශ ඇසුරු කරගෙනය. 1975-1985 වන විට මුළු සේවා නියුක්තිය 1,07,944 සිට 2,06,172ක් දක්වා 91%න් වර්ධනය වීම සහ මහ කොළඹ ආර්ථික කොමිසම සහ ආ. ප්‍ර. ක. මගින් 1985 වන විට 58,203ක් හෙවත් 74%න් රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයන අංශයේ වූ සේවා නියුක්තිය වීම 1992 අවසාන වන විට 65,465ක් හෙවත් මුළු ආයෝජන මණ්ඩලය යටතේ ඇති ව්‍යවසායකයන්හි නියුතු මුළු සේවක සංඛ්‍යාවෙන් 63%ක සංඛ්‍යාවක් වශයෙන් සඳහන් වීම දැක්විය හැක. මෙම තත්ත්වය 2000, 2010 සහ 2020 වන විට අඛණ්ඩව රැකියා අවස්ථා යම් කිසි මට්ටමකින් වර්ධනය වීම වගුව 03 ලේඛනයට අනුව තවදුරටත් මනාව පැහැදිලි කර ගත හැක.

සංඛ්‍යා සටහන - 03

තෝරා ගත් වර්ෂය	සේවා නියුක්ති ගණන		කාර්මික (රාජ්‍ය ව්‍යවසායකත්ව සහ ආයෝජන මණ්ඩල අනුමත වූ)	මුළු සේවා නියුක්තිය කාර්මික අංශයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්
	රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්ගේ කාර්මික ව්‍යවසාය	ආයෝජන මණ්ඩල අනුමත වූ රැකියා		
1980	---	11	537	12.1
1985	---	36	648	12.6
1990	45	71	669	13.4
1995	40	233	789	15.3
2000	34	368	1045	16.6
2005	24	411	1385	18.4
2010	11	426	1348	17.5
2015	12	491	1408	18.0
2019	11	---	1504	18.4
2020	11	---	1398	17.5

(මූලාශ්‍රය : අතුකෝරාල 2021)

තවද කර්මාන්ත අංශය තුළ ඉහළ ධාරිතා උපයෝගීකරණ මට්ටමින් පැවතීම ද දැකිය හැකි සාර්ථක ලක්ෂණයකි. කර්මාන්ත උපයෝගීකරණය 1974 - 77 කාලයේදී 55%ක් වූ අතර එය 1982 - 85 කාලයේදී 75%ක් දක්වා වර්ධනයක් පෙන්වීම කාර්මික නිමැවුම් හා සේවා නියුක්තියේ ඉහළ නැගීමක් ලෙස පෙන්වා දිය හැකිය. ධාරිතා උපයෝගීකරණය වර්ධනය වීම 1974-77 කාලය තුළ 52% සිට 1982-85 වන විට 97%ට ආසන්න සංඛ්‍යාවකින් සංයුක්ත වීම 1991 අපනයනයට 98%ක් සහ 1992 තාවකාලික ඇස්තමේන්තු සඳහා 90%ක ගණනක් පෙන්වුම් කිරීම ද වැදගත් ලක්ෂණයකි. සැලකිය යුතු ලෙස ධාරිතා උපයෝගීකරණය වර්ධනය වීම අළුත් ධාරිතාවයන් යුතු බොහෝ කර්මාන්ත ඇති කිරීමයි. අළුත් ධාරිතාවයන් ඇති වූයේ මහ කොළඹ ආර්ථික කොමිෂම ප්‍රදේශ ගත ව්‍යවසායන් මගින්ය. කාර්මික අපනයන කළ රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයන ඉපයීම් වර්ධනය වෙළෙඳ ගිණුමේ හිඟයට මෙන්ම දළ ජාතික නිෂ්පාදනය වර්ධනය සඳහා ඉහළ දායකත්වයක් සැපයුව ද දිගුකාලීන ශක්තිමත් ආර්ථික ස්ථාවරයක් තබාගැනීම සඳහා විශේෂිත වූ මෙවැනි අපනයන එකක් හෝ දෙකක් පදනම් කොට සියළු කටයුතු සකස්වීම කරුණු කීපයක් සම්බන්ධයෙන් ආර්ථික සිද්ධාන්තයක් නොවන ආකාරයක් ගැනීම තවදුරටත් පැහැදිලි කළ යුතු වේ. සැබැවින්ම දැනට ක්‍රියාත්මක වන්නා වූ ක්‍රියා මාර්ගයන්ට අනුව එය ඉතාම පැහැදිලි අභියෝගාත්මක සංසිද්ධියක් වෙයි.

8. ශ්‍රී ලංකාව මුහුණදෙන අනාගත අභියෝග

සැබැවින්ම ලෝක වෙළෙඳපොළ රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් ආනයනය - අපනයනය තත්ත්වයට අනුව අපනයනය අතින් නව කාර්මීකරණය වූ රටවල් විසින් ඉහළ හිමිකාරිත්වයක් තබා ගැනීම සහ ආනයන හිමිකාරිත්වය අර්බුධකාරි ආර්ථික පසුබිමක් මත සිය ආර්ථිකය පවත්වා ගනු ලබන ඇ.එ.ජ. හිමි කර ගැනීමයි. එහෙයින් අපනයන ගෙන බලන විට ශ්‍රී ලංකාවට තරග කිරීමට සිදුව ඇත්තේ මේ වන විට රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයනයේ පුරෝගාමීන් ලෙස කටයුතු කරන ප්‍රධාන රටවල් සමගය. දේශීය හා බාහිර සංවර්ධනයන් ශ්‍රී ලංකාවට පාලනය කළ නොහැකි ආකාරයේ අභියෝගයන්ට මුහුණ පාන තත්ත්වයක් උදාකර ඇත.

දියුණු රටවල සිදු කෙරුණු නිමි භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය 1970 ගණන්වලදී විශේෂයෙන් පහත් වැටුප් සහිතව දියුණු වන ජාතීන්ට විතැන් කිරීමෙන් සිදු වූයේ දියුණු රටවල් වෙළෙඳුන් බවට පත්වීමයි. සාම්ප්‍රදායිකව නිමි භාණ්ඩ නිෂ්පාදන කර්මාන්ත දියුණු වන රටවලට විතැන් කිරීමේ අනෙක් ප්‍රතිඵලය වූයේ රැකියා අවස්ථාවන් දියුණු රටවල පිරිහීම හා වේගයෙන් මහජන විරෝධය ගොඩ නැගීම ඉහළ යාමයි. අනතුරුව නිෂ්පාදනයේ රටාව වෙනස් කිරීමට දියුණු රටවල් කටයුතු කිරීම එහි දෙවන අවස්ථාවේ සිදුවූ සුවිශේෂ සිද්ධියකි.

2006දී ජර්මන් ආර්ථික විද්‍යාඥ හැන්ස් වර්නර් සිම් (Hanss Vernor Sim) පර්යේෂණ පත්‍රිකාවක් ඉදිරිපත් කරමින් මෙම ක්‍රියාදාමය ප්‍රථම වරට අණාවරණය කිරීමට සමත් විය. දියුණු රටවල නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට රෙදි පිළි හා ඇඟළුම් කර්මාන්තය නැවත සිය රටවල් කරා ආයතන රැගෙන යාමේ ක්‍රියාදාමය හඳුන්වාදීම (on shoring/ re shoring) පෙර තිබූ off-shoring ක්‍රමයට පටහැනි ක්‍රියාවක් බවට පත්ව ඇත. එසේ ම Euro Found මගින් කළ යුරෝපා සංගමයේ පරීක්ෂණ වාර්තාවලට අනුව 2019 තුළ මාතෘකාවක් වශයෙන් ගත් The Future of Manufacturing in Euro during 2014 – 2018 අනුව මුළු සිද්ධි 146 වූ re-shoring හෙවත් නැවත යුරෝපයේ ප්‍රධාන ආර්ථිකයන් තුළ ස්ථාපිත කිරීමට පියවර ගැනීම වැදගත් කැණක විය. විශේෂයෙන් එංගලන්තය ඉතාලිය, ප්‍රංශය හා ජර්මනිය යන රටවල නිෂ්පාදන වෙළෙඳපොළට ආසන්නව පිහිටීම. (near shoring) සංවර්ධනයේ දී නීම් භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය හා ඊට අදාළ පහසුකම් වෙළෙඳපොළ සමීපව තිබීම හෝ රට ආසන්නයට විතැන් කිරීමක් වැනි කාලයක් යුරෝපය සහ උතුරු ඇමෙරිකා වෙළෙඳපොළට ලඟා වීමට ගත වීම මෙම near shoring යටතේ දින තුනකට ගතවන කාලය අඩු කර ගත හැකි වීම මෙම කර්මාන්ත රටවල් තුළ හෝ ඊට ආසන්න පිහිටු වීමට කටයුතු කිරීම අත්පත් කර ගත හැකි වාසි අතර ප්‍රධාන වෙයි. මෙම පෙන්වා දීම විශේෂයෙන් යුරෝපය තුළ on shoring යටතේ කර්මාන්ත ස්ථාපිත වීම එංගලන්තයට, පෘතුගාලය, මැසිඩෝනියාවට සේවා සැපයීම සහ near shoring යටතේ ටියුනීසියාව, ටර්කි, මොරොක්කෝව රටවල් ආශ්‍රිතව කර්මාන්ත පිහිටුවීම වාසි අත්පත් කර ගැනීමේ තවත් පියවරකි. Mckinsey ආයතනයේ (2018) ඇස්තමේන්තු වලට අනුව 2050 වන විට ලෝක රෙදිපිළි හා ඇඟලුම් නිෂ්පාදනයේ 50%ක පමණ ප්‍රමාණයක් on shoring හා near shoring නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට යටත්ව සිදුවන බව වාර්තා කරයි. මෙය සැබවින්ම ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළුව දියුණුවන රටවල අනාගත රෙදිපිළි සහ ඇඟලුම් නිෂ්පාදනයට අදාළ කොට සිදුවන සියලු සාර්ව ආර්ථික ක්‍රියාදාමයටම අභියෝගයකි(Wijewardena 2018).

හතරවන කාර්මික විප්ලවයට ලෝකය ප්‍රවේශ වීමේ පරිච්ඡේදය නව තාක්ෂණයෙන් ලෝකය පිරි ඇති සමයක නව තාක්ෂණය මිනිස් ජීවිතය වෙනස් කරන අතර වැඩ කටයුතු නැත්නම් ඊට සම්බන්ධ කාර්යන්ද වෙනස් කරනු ඇත. එවැනි පසුබිමක ලෝක නිෂ්පාදන පංගු ජාලයේ කොටස්කරුවන් ලෙස සිය කටයුතු කිරීම හා සිය නිෂ්පාදන ගෙන යාමට බොහෝ දියුණු රටවල් වර්තමානය වන විට කටයුතු කරනු ඇත. බොහෝ දියුණු රටවල් එක් අවසාන නිෂ්පාදන සඳහා රටවල් රැසක යෙදවුම් සිය අවසාන නිමවුමට දායකත්වය ලබා දෙමින් කටයුතු කිරීම, විශේෂයෙන්ම කුඩා රටවල් සිය ආර්ථිකයන් ශක්තිමත් කර ගැනීමට මෙසේ විදේශ සෘජු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගනිමින් අන්තර් ජාතික භාණ්ඩ නිෂ්පාදනයේ

සැපයුම් කරුවන් බවට පත් වී දැනටමත් නැගෙනහිර ආසියාතික රටවල් විශේෂයෙන් සිංගප්පූරුව, මැලේසියාව, තායිලන්තය, වියට්නාමය ලෝක නිෂ්පාදන පංගුකාරීත්වයේ කොටස්කරුවන් බවට පත් වී හමාරය. මෙම ප්‍රවේශය සලසා ගැනීම අසීරු වුවත් ඉහළ තාක්ෂණය රටවල් සතු කර ගැනීම අතිශයින්ම වැදගත්ය. නව තාක්ෂණය දැනුම සමඟ විශාල ආයෝජකයින්ට සිය ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් රට තුළ ස්ථාපනය කර තරඟකාරී ලෝක වෙළෙඳපොළ නිෂ්පාදනයට ඉඩ අවස්ථාව විවර කර ගැනීම අතිශයින්ම වැදගත් වේ.

රටේ සිය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ඩිජිටල් ආර්ථිකයට සම්බන්ධ වීම අතිශයින්ම වැදගත්ය. ලෝකය තුළ නැගී එන ආර්ථික ක්‍රමයේ ප්‍රධාන වාහකයන් බවට පත් වීම ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් ද නොසලකා හැරිය නොහැකි කරුණකි. නූතන ඩිජිටල් ලෝකය සහ ඉහළ ඩිජිටල් තාක්ෂණය සිය නිෂ්පාදන කාර්යන් සඳහා වේගයෙන් සම්බන්ධ කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ක්‍රමයෙන් අපනයන ක්‍රියාදාමයට අදේශ කිරීම සහ අපනයන විවිධත්වයක් සඳහා පියවර ගැනීම සතුටුදායක කරුණකි. නමුත් එය සෙසු රටවල නිෂ්පාදන විපර්යාසයන් දෙස බලන විට කිසිසේත් ප්‍රමාණවත් නැත. 2018 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ඉහළම දායකත්වය වූ රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් නිෂ්පාදනය 46%ක් වූ විට වියට්නාමය 17% ක් චීනය 11%ක් සහ සිංගප්පූරුව 1%ක් ලෙස වාර්තා විය. නමුත් යන්ත්‍ර සූත්‍ර හා විදුලි උත්පාදනය ශ්‍රී ලංකාවේ දායකත්වය 4% කි. එහෙත් මේ සඳහා පිළිවෙලින් ඉන්දියාව 8%ක්, ඉන්දුනීසියාව 10%ක්, පිලිපීනය 60%ක්, වියට්නාමය 36%ක්, චීනය 46%ක්, සිංගප්පූරුව 33%ක්, මැලේසියාව 46%ක්, ලෙස ශ්‍රී ලංකාව අභිබවා යාමට කටයුතු කිරීම අපනයන විවිධත්වය වඩාත් ඉහළින් තහවුරු කිරීමක් වේ. රසායනික නිෂ්පාදන, ප්‍රවාහන උපකරණ ආදියෙන් ද ශ්‍රී ලංකාවට වඩා ඉදිරියෙන් ඉහත සඳහන් කළ රටවල් සිය නිෂ්පාදන පවත්වාගෙන යාමට සමත් වී ඇත.

මෙම රැදියාව තවද කරුණු කීපයක් සම්බන්ධයෙන් අහිතකර ස්වභාවයක් ගැනීම පෙන්වා දිය හැක. විශේෂයෙන්ම අපනයන සලාකය රටවල් අතර ඇති කරගෙන ඇති ගිවිසුම් අනුව තීරණය වීම. ශ්‍රී ලංකාවේ ඇගළුම් අපනයනය සංයුක්ත වන වර්ගීකරණයන් දෙස බලන විට මේවා ද්විපාර්ශ්වික ගිවිසුම් යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ යම් යම් ගිවිසුම් දීර්ඝ කිරීම් ද ඇත්විය හැක.

බොහෝ ද්වි පාර්ශ්වීය ගිවිසුම් කාලීන වශයෙන් දීර්ඝ කිරීම් අවශ්‍ය වුවත් ඒවා බොහෝ දුරට ශ්‍රී ලංකාව සෙසු රටවල් සමඟ පවත්නා සබඳතා අනුව ක්‍රියාත්මක වීමද සඳහන් කළ හැකි වැදගත් කරුණකි. සාමාජික රටවල් 28ට තීරු බදුවලින් නිදහස්ව අපනයනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව වරණීය තීරු බදු ක්‍රමවේදය නැවත ලබා දීමට යුරෝපා සංගමය පසුගිය කාලයේ දී තීරණය කරන ලදී. 2023 දෙසැම්බර් 31න් අවසන් වේ. එය නැවත ලබා දීම පවත්නා රෙගුලාසි විමර්ෂණය කරමින් ප්‍රගති සමාලෝචනයෙන් අනතුරුව සිදුවනුයේ බොහෝ දුරට

ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන වල ප්‍රධානතම වෙළෙඳපොළ යුරෝපා සංගම් වෙළෙඳපොළ වීම හේතුව නිසාම මෙම සහනය නැවත වරක් ශ්‍රී ලංකාවට හිමිවීම සහ තවදුරටත් එය ආරක්‍ෂා කර ගැනීම පවත්නා ආර්ථික අර්බුදකාරීත්වය සමඟ ඉතා තීරණාත්මක වේ. මෙම සහනය නිසා රෙදිපිළි කුඩා යන්තෝපකරණ, ධීවර නිෂ්පාදනය ඇතුළු විශාල පරාසයකට වැටෙන ශ්‍රී ලාංකික නිෂ්පාදිත 1200ට ආසන්න ප්‍රමාණයක් කිසිදු නිරුඛද්ධකින් තොරව යුරෝපා සංගමයට අපනයනය කිරීමට අවස්ථාව උදා වී ඇත.

2020 අවසානයට රෙදිපිළි අපනයන වෙළෙඳ අපනයන යටතේ 59%ක දායකත්වයක් අපනයන ඉපැයීමෙන් වූ ඇ.එ.ජ බිලියන 7.7න් ඇ.එ.ජ බිලියන 4ක් මෙමගින් සිදු වීම. දළ දේශීය නිෂ්පාදනයන් 5.5%ක ආවරණය, සෘජුව රැකියා අවස්ථා 3,50,000ක් හා දෙගුණයකින් වක්‍රාකාර අවස්ථා හිමිවීම සහ කර්මාන්ත අගයෙන් 78%ක ප්‍රමාණයක් කාන්තා රැකියා අවස්ථා සැලසීම ශ්‍රම බලකා කාන්තා සහභාගිත්වයෙන් ජාතික සාමාන්‍යයෙන් 34%ක් සන්සන්දනයේදී වාර්තා කිරීම සුවිශේෂිත වූ කරුණු වශයෙන් දැක්විය හැක.

ශ්‍රී ලංකා අපනයන මත තීරු බදු පැනවීම නිසා අප රට හා සමාන අපනයන සපයමින් සිටි බංගලාදේශය වියට්නාමය සහ ඉන්දියාව වැනි රටවල් සමඟ තරඟ කිරීමට අපහසු තත්ත්වයක් ශ්‍රී ලංකාවට උද්ගත වීම තවදුරටත් අනාගත අපනයන ඉපයීම් වැඩි කර ගැනීමට බාධා කාරී වනු ඇත.

මෙම තත්ත්වය ඉතා අහිතකර අන්දමින් බලපානු ලැබුවත් නව නිෂ්පාදිත විවිධාංගීකරණ කිරීමට අවශ්‍ය කරන මූල්‍යමය හා තාක්‍ෂණ සම්පත් සොයා ගත නොහැකි වූ මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ඇඟළුම් නිෂ්පාදන ආයතන වලටය. මෙම කර්මාන්ත ශාලා බොහොමයක් වසා දැමීමට සිදු විය. එසේම මෙම තීරුබදු සහනය හිමි කර ගෙන තුබූ බංගලාදේශය සහ වියට්නාමය වැනි රටවලට ශ්‍රී ලංකා අයෝජකයන් මෙන්ම විදේශීය ආයෝජකයන් ද යොමු වූහ. මෙම තත්ත්වය තුළ මෙම සහනය යළි ලබා ගත හැකි වීම ශ්‍රී ලංකාවේ තරඟකාරීත්වය උසස් කර ගැනීමට දායක වනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය සෘජු ආයෝජන ආකර්ෂණ කර ගැනීම සඳහා තිබූ තීරුබදු සහනය යළි ස්ථාපිත කිරීමෙන් උදාවූ තරඟකාරී පරිසරය සහනයක් වනු ඇත. ඇත. තීරුබදු සහනයේ වාසි ලබා ගනිමින් අපනයන කර්මාන්ත මෙරට තුළ ආරම්භ කිරීමට විදේශීය ආයෝජකයන් පෙළඹීමට සමත් වේ. එහෙත් තවදුරටත් මානව අයිතිවාසිකම් කම්කරු අයිතීන් පරිසර ආරක්‍ෂා කිරීම් සහ යහ පාලන කටයුතු වඩාත් සමාජ හිතකර ලෙස පවත්වාගෙන යාම 2023 පසුව ද මෙම සහනය ලබා ගැනීමට අවස්ථාව උදා කර ඇත. එහෙත් වර්තමානයේ පවත්නා

අස්ථාවර දේශපාලන පසුබිමක මෙම අවස්ථාව තවදුරටත් උදාකරගැනීම උභතෝකෝටික ප්‍රශ්නයක් වනු ඇත.

9. නිගමන සහ යෝජනා

අනාගත තිරසාරත්වය සීමිත වූ කාර්මීකරණයක් මත පිහිටා ක්‍රියාත්මක වීමේ ප්‍රවනතාවන්ගෙන් සහ විදේශීය සෘජු ආයෝජන ආකර්ෂණය ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළ ප්‍රවේශය සහිත කාර්මීකරණ ක්‍රියාදාමයක් ශක්තිමත් කිරීමකින් බැහැරව සිය ආර්ථික සංවර්ධන ඉලක්ක තවදුරටත් සපුරා ගත නොහැකි තත්ත්වයක් උදාකර ඇත. අපනයන විවිධත්වය හා ප්‍රමාණය වර්ධනයක් සඳහා මෙන්ම සෘජු ආයෝජන ආකර්ශණීයත්වය වර්ධනයට අදාළ පියවර අනුගමනය කිරීම කාලෝචිත ක්‍රියාදාමයකි. පවත්නා සීමිත සරල කාර්මීකරණ නිෂ්පාදන අයිතම කීපයක් මත පිහිටා කටයුතු කිරීම හා තවදුරටත් පවත්නා අවදානම්කාරීත්වයෙන් බැහැරවීමට සියළු ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනයට පියවර ගැනීම අනාගත ආර්ථික සංවර්ධනයේ ඉහළ ප්‍රගතියට මග හෙළි කිරීමක් වේ.

2020දී කොරෝනා වසංගත තත්ත්වය මධ්‍යයේ ලෝක වෙළෙඳපොළේ ස්වභාවික ද්‍රව්‍යයන්ට ඇති ඉල්ලුම වැඩිවීම නිසා මෙම අංශය හොඳ ප්‍රගතියක් අත්කර ගැනීමේ ක්‍රියාදාමයට ප්‍රවේශ විය. ශ්‍රී ලංකාවේ කුරුඳු සහ සුගන්ධ තෙලයන්ට ඇ.එ.ජ. සහ බටහිර වෙළෙඳපොළවලින් තිබෙන ඉල්ලුම වැඩි වීම. විවිධාකාර රෝග රාශියක ඖෂධ නිෂ්පාදනයක් ලෙස විශේෂයෙන් කුරුඳු භාවිතය ඉහළ නැගීම සමස්ත සෞඛ්‍යය සඳහා වඩාත් හේතු වන කුරුඳු ප්‍රතිමක්සිකාරක ගුණයෙන් ඉහළ වීම, කුරුඳු බේකරි නිෂ්පාදන ආසියානු ආහාර, කුරුඳු රස තේ ආදිය උදෙසා එහි ඇති විශේෂ රසය හා සුවඳ නිසාත්, ඇතැම් ආහාර කල් තබා ගැනීම උදෙසාත් භාවිත කිරීම වැදගත් වීම සහ ඉහළ වටිනා කමක් ගැනීම ශ්‍රී ලංකාව දෙසින් වාසි සහගත තත්ත්වයක් උදා කර ඇත. වර්තමානයේ ලෝකය පුරා ආහාරවලට යොදන ද්‍රව්‍යයක් ලෙසත් ඖෂධ සැකසුම් උදෙසාත් කුරුඳු භාවිතය මේ අනුව තවදුරටත් ඉහළ ගොස් ඇත. ආහාරපාන සැකසුම් කර්මාන්තය ලෝකයේ අති විශාල කර්මාන්තවලින් එකකි. ගෝලීය ජනගහනයේ වර්ධනය වෙමින් පවතින අවශ්‍යතා සඳහා ඇතිවන ඉල්ලුමට සරිලන ලෙස විශාල පරාසයක ආහාර පාන එම කර්මාන්තය තුළ නිෂ්පාදනය අපනයනකරණයේ සුවිශේෂ කර්මාන්තයක් බවට පත් වී ඇත.

2019 ලෝකයේ සමස්ත ආහාරපාන සැකසුම් වෙළෙඳපොළ අගය ඇ.එ.ජ. ඩො. බිලියන 815ක් ලෙස ගණන් බලා ඇත. මෙම අංශය ශ්‍රී ලංකාව තුළ විවිධාංගීකරණයට ලක්වෙමින් දියුණුවට පත් වන සුවිශේෂ කර්මාන්තයකි. අන්තර්ජාතික වෙළෙඳපොළ ආහාරපාන

සැකසුම් උදෙසා ඉල්ලා සිටින ගුණාත්මක භාවය ශ්‍රී ලංකාවේ එම නිෂ්පාදන සතුව තිබීම ඉතා වැදගත් ය. මෙම අංශයේ භාවිත වන දේශීය අමුද්‍රව්‍ය විශිෂ්ට ගණයේ සෞඛ්‍ය සම්පන්න ලක්ෂණ පෙන්වුම් කරන ඒවා වන අතර මෙම අංශයේ ස්ථාපිත වූ ප්‍රමුඛ පෙළේ සමාගම් සේම කුඩා සමාගම් ද අපනයනය කෙරේ උනන්දු කර වීමට කටයුතු කිරීම ඉතා මැනවින් කළ යුතු ප්‍රධාන කාර්යයක් බවට පත් වී ඇත.

කොරෝනා වසංගත තත්ත්වය හමුවේ 2020 වසරට ඇ.එ.ජ. ඩො. මිලියන 325ක ඉලක්කයක් හඹා ගියත් 2020දී ශ්‍රී ලංකාව ඇ.එ.ජ. ඩො. මිලියන 351ක් එම අංශයෙන් උපයා ගැනීමට සමත් විය. මෙම අංශයේ උප අංශය වූ සැකසු සහල් සහ ධාන්‍ය ආහාර වර්ග 2020දී ධනාත්මක වර්ධනයක් පෙන්වුම් කළහ. ඒ අතර මද්‍යසාර සහ මද්‍යසාර නොවන පාන වර්ග පෙන්වුමේ සාමාන්‍ය වර්ධනයකි. එහෙත් 2019 හා සසඳා බැලූ විට පාන වර්ග අපනයනය පහත වැටීම හේතු කොටගෙන 2020 සමස්ත ලෙස ආහාර හා පාන වර්ග අපනයනය 4%න් පහත වැටී ඇත.

ලෝකය පුරා සෞඛ්‍ය ගැටළු වැඩිවෙමින් පැවතීම හේතු කොටගෙන, ස්වභාවික අමුද්‍රව්‍ය සහිත කාබනික ආහාර ලෙස සහතික කළ ආහාරවලට ලෝක ප්‍රජාවෙන් එන ඉල්ලුම වැඩි විය. එම නිසා මේ ආකාරයට අපනයන ක්‍රියාකාරිත්වය විවිධත්වයකින් ප්‍රගුණ කරමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම තවදුරටත් අනාගත අපනයන ආදායම් වර්ධනය කර ගැනීමට මහඟු පිටුවහලක් වේ. එසේම සෙසු දියුණු හා දියුණු වෙමින් පවතින රටවල් මෙන් සිය අපනයන වේගයෙන් නවීන තාක්ෂණය පදනම් කොට ගත් නිෂ්පාදන කරා ගෙන යාමට වැඩි වශයෙන් සෘජු ආයෝජන ආකර්ශණය කර ගැනීමට අවශ්‍ය පසුබිම සකසා දීම අතිශයින් වැදගත් වේ.

කෘෂිකර්මික භාණ්ඩ අපනයන ප්‍රවර්ධනයෙන් බැහැරව මෙම කර්මාන්තය ප්‍රධාන වශයෙන් සම්බන්ධ වන්නේ රථවාහන, විදුලි සංදේශ, පාරිභෝගික ඉලෙක්ට්‍රොනික භාණ්ඩ, කාර්මික කටයුතු හා වෛද්‍ය අංශයන් හා සම්බන්ධ නිෂ්පාදන ක්‍රියාකාරකම් වැඩි දියුණු කිරීම වේ. බොහෝ සමාගම් උපකරණ නිෂ්පාදන සහ ඉලෙක්ට්‍රොනික නිෂ්පාදන සේවා සපයන ආයතන වේ.

වර්තමානය වන විට ශ්‍රී ලංකාව ඉලෙක්ට්‍රොනික නිර්මාණ IOT තාක්ෂණ, ජීව වෛද්‍ය උපකරණ, රොබෝ කර්මාන්තය කෙරෙහි අද්විතීය මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත්ව, තිබෙන අතර ඒ පිළිබඳ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු උදෙසා ලෝකයේ නම් දරා සිටීමට සමත් වී ඇත. අපනයනය මූලික කරගත් වර්ධනය හරහා විදුලි හා ඉලෙක්ට්‍රොනික අංශය, සමාජ ආර්ථික දායකත්වයක් දරමින් මහා විභවතාවක් ඇති කර්මාන්තයක් බව ශ්‍රී ලංකාව තුළ පත්ව

තිබේ. මෙම විභවතාව යථාවත් කරනු සඳහා එහි තරඟකාරී බව සීමා වීම හා ව්‍යුහාත්මක අඩුපාඩුවලට විසඳුම් දී එය වර්ධනය කිරීමේ අවස්ථා හඳුනාගත යුතු වේ. ගෝලීය සැපයුම් දාමයේ ද මෙම කර්මාන්තයට අවස්ථා විවර වී ඇති බව පෙන්වා දිය හැක.

සන්නිවේදන, තොරතුරු තාක්ෂණ, ව්‍යාපාර සැලසුම් කළමනාකරණ සේවා අපනයන 2019දී ලෝකය ඇ.එ.ජ. ඩො ට්‍රිලියන 6ක් ඉපැයීමක් කළ බව වාර්තා වේ. 2015දී ශ්‍රී ලංකාව ද ඇ.එ.ජ. ඩො. මිලියන 850ක් වටිනාකමක් ඉපැයූ සන්නිවේදන තොරතුරු තාක්ෂණ/ ව්‍යාපාර සැලසුම් කළමනාකරණ සේවා (ICT/BPM) 2019දී ඇ.එ.ජ. ඩො බිලියන 01ක් දක්වා වැඩි කර ගැනීමට සමත් වී ඇත. සමස්ත අපනයන ආදායමක් 7%ක් (ICT/BPM) මේ මගින් උපයා ගෙන ඇත. පසුගිය අවුරුදු 10දී මෙම කර්මාන්තය 300% කට වඩා වර්ධනය වී 1,20,000ක් වෘත්තිකයන්ට මෙමගින් රැකියා අවස්ථා උදා වී ඇත. ICT/BPM අංශය මෙරටට විදේශ විනිමය ගෙන එන අංශවලින් 4 වැනි විශාලතම අංශය බවට පත් වීම පැසපියයුතු ප්‍රධාන කර්මාන්තයකි (Export Performance Index 2021).

මුල් කාලයේ විදුලි සංදේශ යටිතල පහසුකම් පළමුව 4G කටයුතු කළ, පළමුව 5G පරීක්ෂාවට ලක් කළ SCA – ME – WE – 5 තන්තුමය සම්බන්ධතා Tire 3 දත්ත මධ්‍යස්ථාන සහ 45%ක් 4G වලින් සමන්විත 13.95 MGPS වේගයක් පවත්වා ගනිමින් කලාපීය ප්‍රමුඛයා වූයේ ද ශ්‍රී ලංකාවයි. තවදුරටත් ව්‍යවසායකයන්ගේ 75%ක් අවුරුදු 20 – 35 වයස් කාණ්ඩයට අයත් විය. ඉන් 48%ක් දෙනා තොරතුරු තාක්ෂණ හා මාදුකාංග ඉංජිනේරුවන්ය. ලෝකයේ ප්‍රමුඛ සමාගම් වූ HSBC, LSEG, SYSCO, MOODYS, TRAVISTOCK, IFS වර්ථුසා, පීසීසෙන් සහ RP ඩොනෙලි යන ආයතන ශ්‍රී ලංකාව තුළ මේ වන විට මෙහෙයුම්වල නියැලෙන අතර A පන්තියේ කාර්යාල ඉඩකඩ සාමාන්‍යයන් ව, අඩියක් ඇ.එ.ජ 1.75ක පහසු මිලකට මෙරටින් ගත හැකිවීම ද වැදගත් ලක්ෂණයකි.

ගෝලීය ඉලෙක්ට්‍රොනික හා විදුලි භාණ්ඩ නිෂ්පාදන කර්මාන්තයේ 2019දී වෙළෙඳපොළ වටිනාකම ඇ.එ. ජ. ඩොලර් ට්‍රිලියන 5ක් වන අතර මෙය ලෝකයේ සිසුයෙන් වර්ධනය වන අංශයක්. බවට පත් වී 2025 වන විට එම වෙළෙඳපොළ ඇ.එ. ජ. ට්‍රිලියන 5.8ක් දක්වා වර්ධනය වෙතැයි බලාපොරොත්තු තබා ඇත. ශ්‍රී ලංකාව විදුලි හා ඉලෙක්ට්‍රොනික උපාංග කර්මාන්තයේ දී, වෙළෙඳ භාණ්ඩ අපනයනවලින් 7 වැනි ස්ථානයට වැඩිම ආදායම් ඉපයීමට සමත් වී ඇත. එය ලෝකයේම අපනයනවලින් 0.012%ක ප්‍රමාණයකි. 2019දී ශ්‍රී ලංකාව ඉන් ඇ.එ. ජ. ඩො. මි. 435ක් ඉපයූ අතර මෙරට විදුලි හා ඉලෙක්ට්‍රොනික සමාගම් 85 කට වඩා

පවත්වා ගනිමින් ඒවායේ 35,000 කට වැඩි සේවක පිරිසක් සේවා නියුක්ත කිරීමටද සමත් වී ඇත.

මෙය දැනට රටේ උත්තේජනයට පත්වෙමින් පවතින නව සොයාගැනීම්, පර්යේෂණ හා ප්‍රවර්ධන හා ආයෝජන නිසා විභවතාව වැඩි වීමත් සමඟ එය නැගී එන අංශයක් බවට පත්ව ඇත. විදුලි හා ඉලෙක්ට්‍රොනික නිෂ්පාදන අංශය ආසියාව තුළ ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වෙමින් පවතින නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයනවල තාක්ෂණික මට්ටම වර්ධනය වීමටද එය දායක වී ඇත. මෙම කර්මාන්ත ප්‍රධාන වශයෙන් සම්බන්ධ වන්නේ රථවාහන, විදුලි සංදේශ, පරිභෝගික ඉලෙක්ට්‍රොනික භාණ්ඩ, කාර්මික කටයුතු හා වෛද්‍ය අංශයන් සමගයි. බෝහෝ සමාගම් උපකරණ නිෂ්පාදන සහ ඉලෙක්ට්‍රොනික නිෂ්පාදන සේවා සපයන ආයතන වේ. වර්තමානය වන විට අප රට ඉලෙක්ට්‍රොනික නිර්මාණ IOT තාක්ෂණ, ජීව වෛද්‍ය උපකරණ, රොබෝ කර්මාන්තය කෙරෙහි අද්විතීය මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත්ව තිබෙන අතර ඒ පිළිබඳ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු උදෙසා ලෝකයේ නම් දරා සිටීම ද අතිශයින් වැදගත් සංසිද්ධියකි. කෘෂිකර්මාන්තයෙන් බැහැර වූ කාර්මිකරණය යටතේ පවත්නා සාම්ප්‍රදායික රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් නිෂ්පාදන ද කාර්මිකරණයේ තාක්ෂණික දැනුම පදනම් කොට ගත් කාර්මිකරණ විවිධත්වයක් කරා සිය නිෂ්පාදන ජාලය මේ ආකාරයට ක්‍රමයෙන් වැඩි දියුණු කොට ගෙන යාම ආර්ථික අර්බුදය හමුවේ අති විශිෂ්ට පරිවර්තනයක් කරා ආර්ථිකය ගෙනයාමට කටයුතු කිරීමක් ලෙස දැක්විය හැක.

පරිශීලන නමාවලිය

Abeyrathne, S. (1997). *Trade Strategy and Industrialization. Dilemmas of Development*, in Lakshman, W.D. (edi) *Dilemmas of Development*, pp 341-383 Sri Lanka Economic Association, Colombo.

Atapattu, D. (1998). *The Challenges Facing the Economy of Sri Lanka and Their Policy Implication*. Paper Presented for the Workshop on Socio Economic Development Prospects of Sri Lanka for the 21st Century, Faculty of Humanities and Social Sciences. University of Ruhuna.

Athukorala, A. & Sarath, R. (2000). *Liberalization and Industrial Transformation Sri Lanka in International Perspective*, Oxford University Press.

Athukorala, P. (2004). *Growth of Manufactured Exports and Terms of Trade – Pessimism Confounded*, in Kelegama, S. (edi). *Economic Policy in Sri Lanka Issues and Debates* A festschrift in Honor of Gamini Korea, pp.37-53. Vijitha Yapa Press. Colombo.

Athukorale, P. (2007). *Outward Oriented Policy Reforms and Industrialization in Sri Lanka*, *Journal of Development Economics*, Vol. 3.27-57.

- Athukorale, P., Ediman, G., Hal, H., and Utsar, K. (2017). *The Sri Lanka Economy Charting A New Course*, Asian Development Bank.
- Athukorala, P. (2021). *Rethinking Sri Lanka's Industrialization Strategy Achievement, Lost Opportunities and Prospect*. Working Papers in Trade and Development. No. 2021/14. Australian National University.
- Donald, R. S. (1998). *The Economic Development of Sri Lanka: A Tale of Missed Opportunities*, Development Discussion Papers, Harvard Institute for International Development Harvard University.
- Central Bank of Sri Lanka. (2021). *Annual Report*. Colombo. CBSL.
- Donald, S. (2019). *The Future of Manufacturing in Europe*. Euro Found Project. Publications Office of the European Union.
- Export Development Board. (2021). *Export Development Indicators*.
- Johana, A., Achin, B., Sasika, H. & Kael, H. M. (2018). *Is Apparel Manufacturing Coming Home?* Mckinsey and Company.
- Karunarathne, N. D. (2000). *The Export Engine of Growth in Post - Independence Sri Lanka in Sri Lanka's Development since Independence Socio Economic Perspective and Analysis*. New York Nova Science Publishers Inc. pp.173.
- Kelegama, S. (2006). *Fifty Years of Sri Lanka's Participation in International Trade and Prospects for the Future*, in Bandara, M. H., Thennakoon, A.U., and Gunatilaka, M.M. (edi.) *Essays in Economics in Honor of Professor K. Dharmasena*, Godage Book Emporium, Colombo 10.
- Kelegama, S. (2006). *Development Under Stress, Sri Lanka Economy in Transition*. Sage Publications India Pvt Ltd.
- Lakshman,W.D. (1997) *Introduction*, Lakshman. W.D. (edi) *Dilemmas of Development*, Sri Lanka Association of Economists, Colombo.
- Rajapakshe, W. (2018). *An Evaluation of Four Decades Experience of Industrial Policy in Sri Lanka; 1917-2017*. International Journal of Academic Research in Business and Social Science, <http://dx, doi.org/10,6007/IJARBSS/ v8-112/5139>.
- Rodrigo, G.C. (2009). *Manufacturing Industry*, Thennakoon, A. (edi) *Sri Lanka Economy in Transition, Progress, Problems and Prospects. A Tribute to Jayantha Kelegama*. Vijitha Yapa Publication Sri Lanka.
- Sandarathne, N. (2005) *Development and Change: The Sri Lanka Economy 1950-2005*. The 55th Anniversary Lecture of the Central Bank of Sri Lanka, Centre for Banking Studies, Central Bank of Sri Lanka.
- Sim, H.W. (2005). *The Pathological Export Boom & the Bazaar Effect*. The World Economy. Vol. 29. Issue 9.
- The UNCTAD Handbook of Statistics. (2022).
- Wijewardene, W.A. (2018). *Professor H.A. de S. Gunasekara Memorial Oration*, University of Peradeniya.

World Bank Policy Research, (1993). The East Asia Miracle. Economic Growth and Public Policy, Oxford University Press.